

ಕೆಂದಳಿಲಿಗೆ ಬೇಕು ರಾಮರಕ್ಷೆ

ಪರಿಸರದಲ್ಲಿನ ಸಣ್ಣ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನೂ ಗ್ರಹಿಸುವ ಕೆಂದಳಿಲುಗಳು ಅಳಿವಿನ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಸವಾಲು ನಮ್ಮ ಮುಂದಿದೆ.

■ ಆರ್.ಕೆ. ಮಧು

ಮುಗಿಲೆತ್ತರದ ಮರಗಳ ಮರ. ಎಲೆಗಳ ನಡುವೆ ಸರಿದಾಟ. ಯಾತರದ್ದೋ ಹುಡುಕಾಟ. ಚುರುಕು ನೋಟ, ಚಕಚಕನೆ ಸರಿದಾಟ. ವೈರಿಗೆ ಚಳ್ಳೆಹಣ್ಣು ತಿನ್ನಿಸಿ, ತನಗೆ ಬೇಕಾದ ರುಚಿಯಾದ ಹಣ್ಣನ್ನು ಮೆಲ್ಲುತ್ತಾ, ಓಡುತ್ತಾ, ನೆಗೆದಾಟ. ಮರದಿಂದ ಮರಕ್ಕೆ ಹಾರುತ್ತಾ ಛಾಯಾಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ಸವಾಲೆಸೆಯುವ ಆಕರ್ಷಕ ಜೀವಿ ಈ ಕೆಂದಳಿಲು.

ಇಂಡಿಯನ್ ಜೈಂಟ್ ಸ್ಟಿರಲ್, ಮಲಬಾರ್ ಜೈಂಟ್ ಸ್ಟಿರಲ್ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ 'ರಾಟೂಫ ಇಂಡಿಕಾ' ವರ್ಗದ ಈ ಅಳಿಲು, ಪಶ್ಚಿಮಘಟ್ಟ, ಪೂರ್ವಘಟ್ಟ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಅತಿ ವಿರಳ ಜೀವಿ ಈ ಅಳಿಲು. 25ರಿಂದ 50 ಸೆ.ಮೀ. ಉದ್ದದ ದೇಹ. ಅಷ್ಟೇ ಉದ್ದದ ಬಾಲ. ದೇಹದ ಮೇಲ್ಭಾಗ ಹೊಳೆಯುವ ಮರೂನ್ ಬಣ್ಣ; ತಳ ಹಾಗೂ ಮುಂಗಾಲು ಮುಖ ತೆಳು ಗೋಪಿಬಣ್ಣದ ಸುಂದರ ಪ್ರಾಣಿಯೆಂದು.

ಒಂದರಿಂದ ಎರಡು ಕಿಲೋ ತೂಕದ ಈ ಅಳಿಲುಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ವಿಧಗಳಿವೆ. 'ಇಂಡಿಕಾ' ಪ್ರಬೇಧದ ಅಳಿಲು ಮುಂಬೈ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದರೆ, 'ಸೆಂಟ್ರಲಿಸ್' ಪ್ರಬೇಧ

ಸಾತ್ತೂರದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. 'ಡೀಲ್ ಬೇಟಾ' ಎನ್ನುವುದು ಗುಜರಾತ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ 'ಡೀಲ್ ಬೇಟಾ' ಅಳಿಲು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡುಬಂದಿಲ್ಲ. ಬಹುಶಃ ಆ ಪ್ರಬೇಧ ಅವನತಿ ಹೊಂದಿರಬಹುದೆಂದು ಶಂಕಿಸಲಾಗಿದೆ. 'ಮ್ಯಾಕ್ಸಿಮಾ' ಎನ್ನುವುದು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಕೆಂದಳಿಲು.

ಕೆಂದಳಿಲುಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಉನ್ನತ ವೃಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುತ್ತವೆ. ಮರದಿಂದ ಮರಕ್ಕೆ ನೆಗೆಯುತ್ತಾ ಚಿಮ್ಮುತ್ತಾ ಚುರುಕಾಗಿ ಓಡಾಡುತ್ತಾ ಆಹಾರ ಅರಸುತ್ತಾ ಇರುತ್ತವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇವು ಏಕಾಂಗಿ ಜೀವಿಗಳು, ಮರಿಹಾಕುವಾಗ ಮಾತ್ರ ಜೊತೆಯಾಗಿ ಇರುತ್ತವೆ.

ಅತಿ ಎತ್ತರದ ಮರಗಳಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಿ ಮತ್ತು ಎಲೆಗಳಿಂದ ದೊಡ್ಡ ಗೂಡು ಮಾಡುವ ಕೆಂದಳಿಲುಗಳು ಒಂದು ಅಥವಾ ಎರಡು ಮರಿಹಾಕುತ್ತವೆ. ಮೂರು ಮರಿ ಹಾಕಿರುವ ಉದಾಹರಣೆಗಳೂ ಇವೆ. ಇವು ಒಂದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಗೂಡು ನಿರ್ಮಿಸಿದರೂ, ಒಂದು ಗೂಡಿನಲ್ಲಷ್ಟೇ ವಾಸಿಸುತ್ತವೆ. ಮಿಕ್ಕ ಗೂಡುಗಳನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಖಾಲಿ ಬಿಡುತ್ತವೆ. ವೈರಿಗಳಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಈ ಹಲವು

ಗೂಡುಗಳು ನೆರವಾಗುತ್ತವೆ.

ಕೆಂದಳಿಲುಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಹೆಚ್ಚು ಚುರುಕು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹಣ್ಣು, ಎಲೆ, ಇವುಗಳ ಮುಖ್ಯ ಆಹಾರ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನೂ ತಿನ್ನುತ್ತವೆ. ಸುಮಾರು 20 ವರ್ಷ ಬದುಕುತ್ತವೆ. ಕಾಡುಬೆಕ್ಕು, ಹದ್ದು ಮತ್ತು ಹಾವು ಇವುಗಳ ಪ್ರಮುಖ ವೈರಿಗಳು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಚಿರತೆಗಳು ಕೂಡ ಕೆಂದಳಿಲುಗಳ ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತವೆ.

ವಾಸಸ್ಥಳದ ನಾಶ, ಪರಿಸರನಾಶ, ಮರಗಳ ನಾಶ, ಕೆಂದಳಿಲುಗಳನ್ನು ಇಕ್ಕಟ್ಟಿಗೆ ಸಿಲುಕಿಸಿವೆ. ದಟ್ಟ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿನ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಯೋಜನೆಗಳು ಇವುಗಳ ಉಳಿವಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಪೆಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟಿವೆ.

ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಮುಖ್ಯ ಬೀಜಪ್ರಸಾರಕ ಎಂದು ಹೆಸರಾದ ಕೆಂದಳಿಲು ಇಂದು ಕೆಂಪುಪಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರುವ ಆತಂಕ ಎದುರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಜೀವಿಯಾದ ಇವುಗಳು ಪರಿಸರದ ಚಿಕ್ಕ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸಿ ನಮಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಡುತ್ತವೆ. ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ತುಸು ಏರಿಳಿತವಾದರೂ ಅವು ಆ ಜಾಗ ಖಾಲಿ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ನಮಗೆ ನಮ್ಮ ಪರಿಸರದ ಬದಲಾವಣೆಯ ಪಾಠ ಹೇಳುತ್ತವೆ.

ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿ: feedback@sudha.co.in